

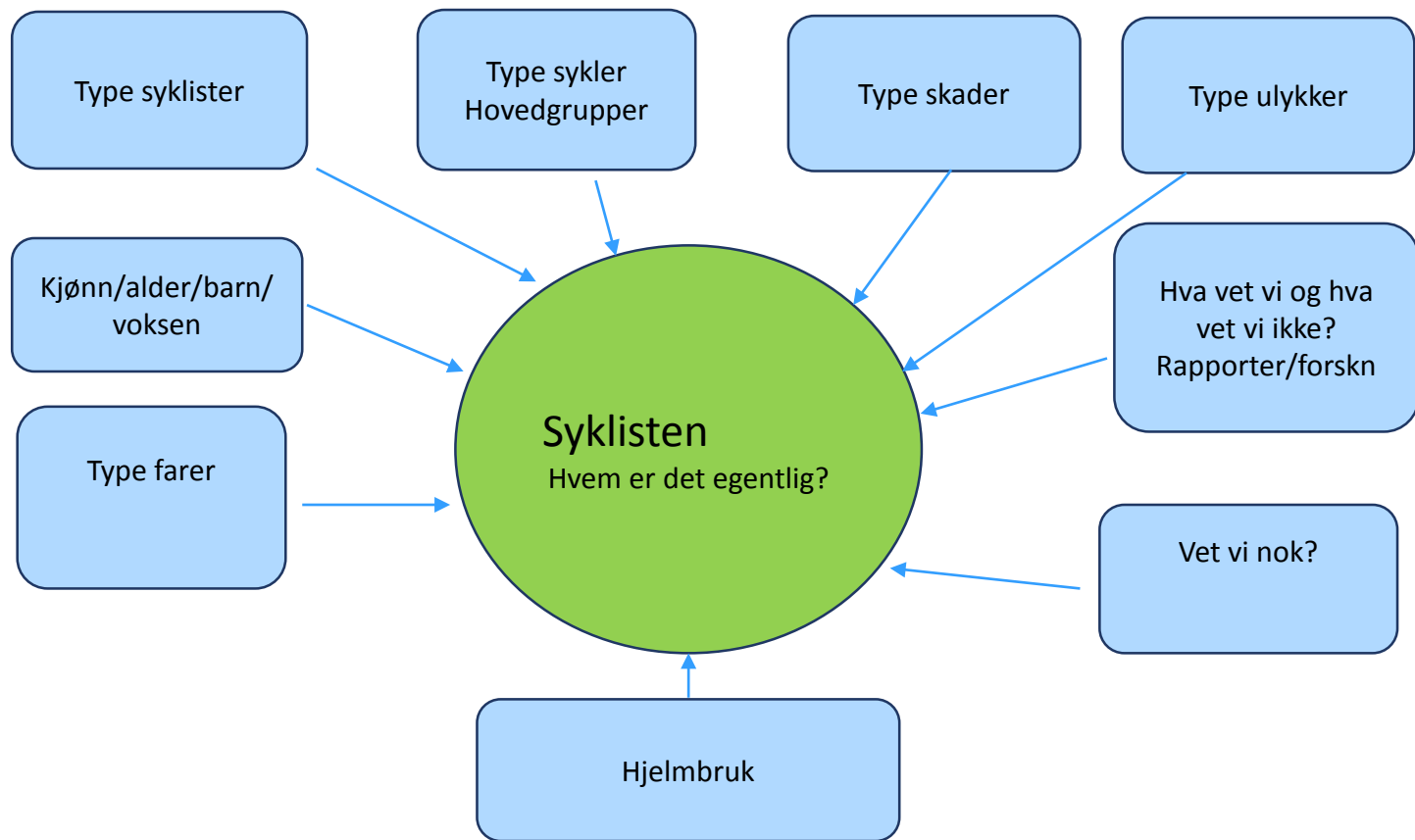
NASJONAL KOMPETANSETJENESTE for TRAUMATOLOGI

Sykkelskader

Mari Bergan Mørkved

Disposisjon

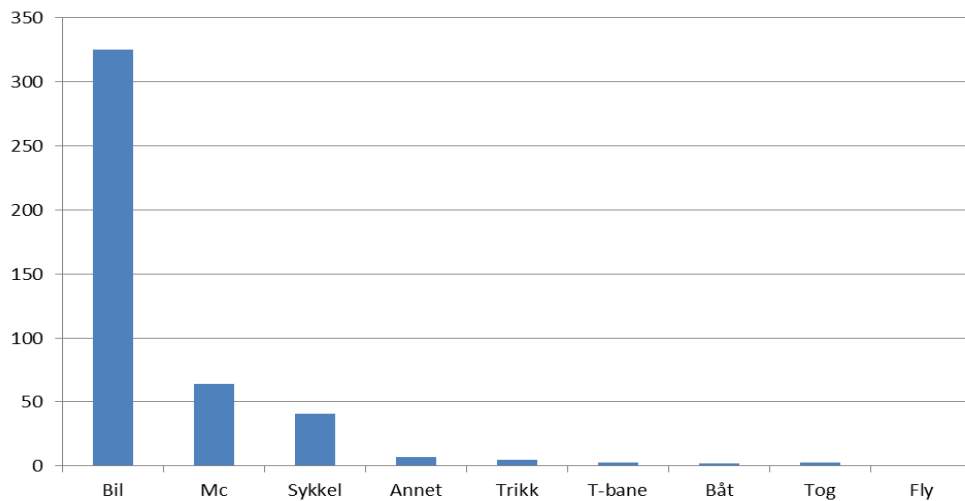
Syklisten- hvem er det egentlig?

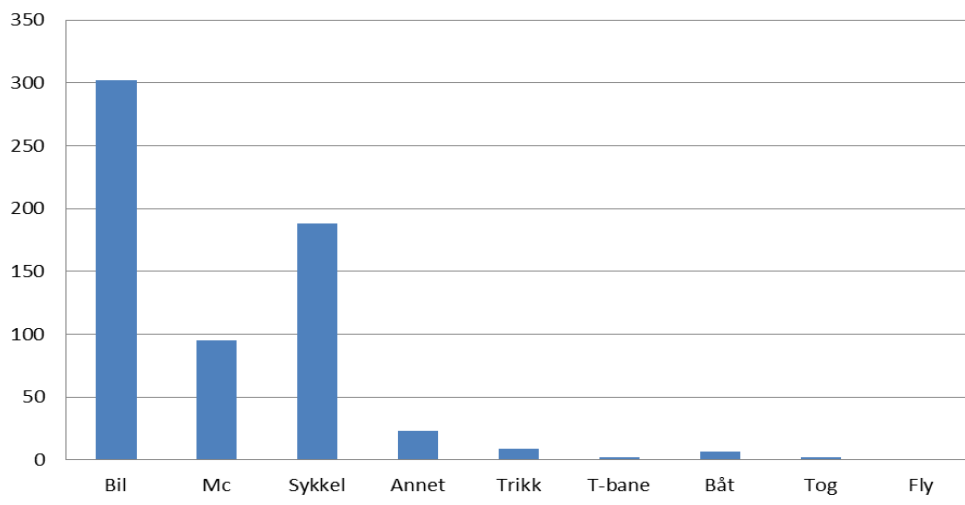
Antall drepte og skadde syklister i trafikken er økende

Risikoen for skade og skadegraden er langt høyere i sykkelulykker, enn i andre ulykker

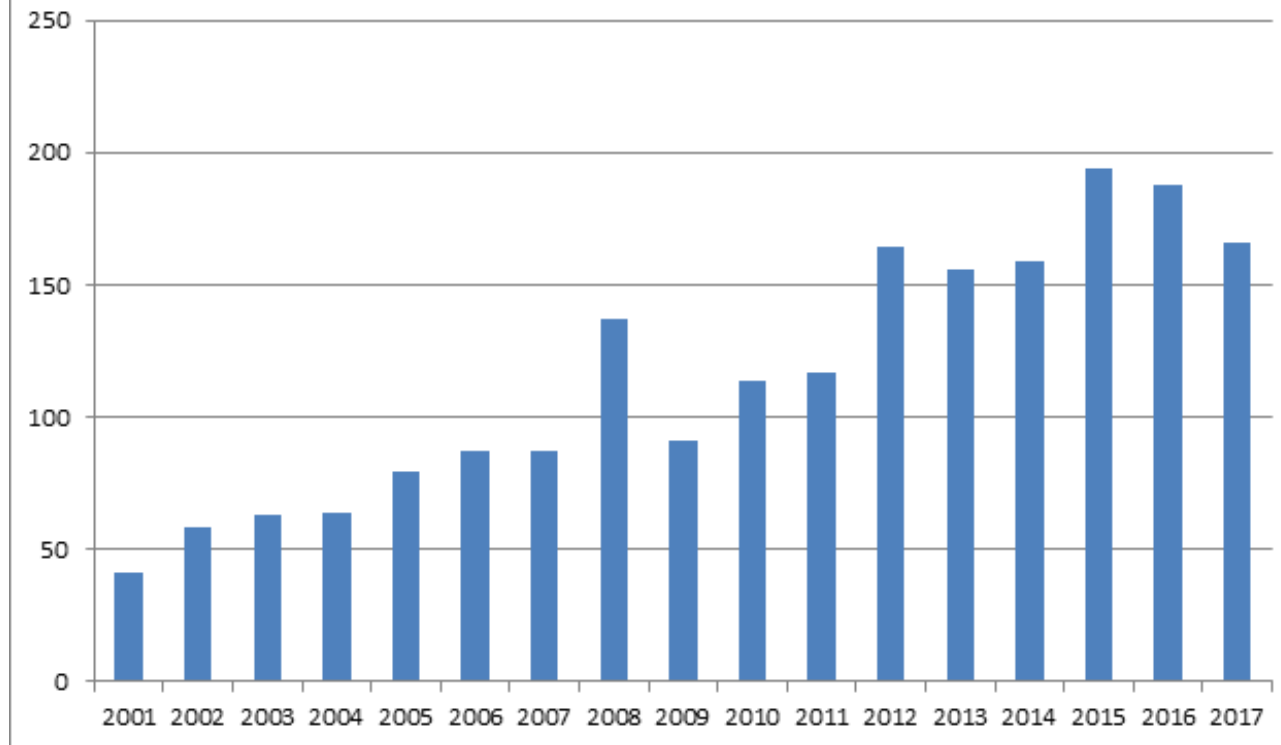
Type transportulykker 2001 Traumeregisteret OUS, Ullevål

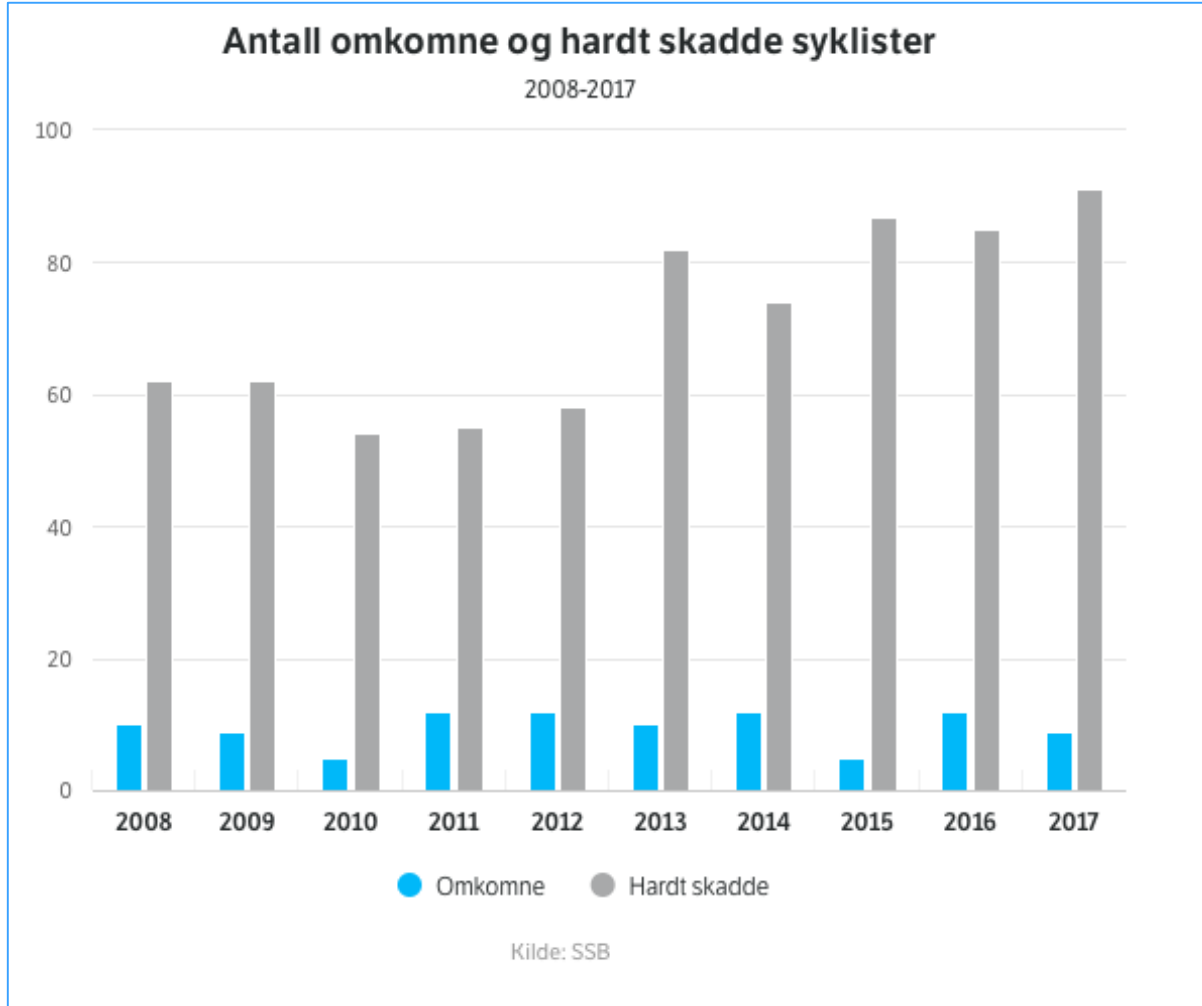

Type transportulykker 2016 Traumeregisteret Oslo Universitetssykehus, Ullevål

**Utvikling i antall Sykkelulykker innlagt OUS,
Ullevål
2001 - 2017
Traumeregisteret OUS, Ullevål**

<https://www.nrk.no/hordaland/50-prosent-flere-alvorlige-sykkelulykker-de-siste-fem-arene-1.14253969>

Vet vi nok?

Underrapportering av sykkelulykker

- En stor andel av sykkelulykkene rapporteres aldri til politiet og blir ikke en del av den offisielle ulykkesstatistikken
- Internasjonalt problem
- Mørketall, særlig på eneulykker og mindre alvorlige ulykker

Type sykler

Type sykler involvert i ulykker

[Statens vegvesen, Temaanalyse av sykkelulykker 2005-2012:](#) (71 dødsulykker på sykkel)

- Vet lite om syklene som er involvert i ulykkene
- Ofte tas det ikke bilde av sykkelen på ulykkesstedet
- I ca 45 % av ulykkene er ikke sykkelen undersøkt i det hele tatt
- Terrengsykkel, bysykkel og racersykkel hyppigst involvert i ulykker

[TØI-rapport 2017: Trafikksikkerhet for syklist:](#)

Systematisk litteraturgjennomgang (400 empiriske studier)

- Landeveis og terrengsykler, viste seg i noen studier å ha flere ulykker
- Klassiske, billige og gamle sykler, færre ulykker enn gjennomsnittet

[TØI-rapport om elsykler 2018:](#)

- Elsykler -uklart om elsyklist er utsatt for høyere risiko enn andre syklist

Type syklist

Egenskaper ved syklist og egenskaper ved atferd

- Ungdom overrepresentert, (mer risikoutsatte, men ikke mer utsatt for å måtte på legevakt/tåler mer)
- Yngre syklist i mindre grad skadet
- Menn signifikant mer involvert enn kvinner
- Men ved elsykkeluhell, der er det en tendens til flere kvinner
- De som sykler ofte tendens til å være overrepresentert i sykkelulykker
- Syklist som har liten sykkel erfaring
- Syklist som er stimulussøkende i større grad hatt sykkelulykker
- Syklist som kappkjører
- Syklist som blir lett hissige
- Eldre overrepresentert ved ulykker med elsykler
- Syklist som er påvirket av alkohol
- Brukere av bysykkel

[TØI-rapport 2017: Trafikksikkerhet for syklist](#), [TØI rapport 2005: Sykkelulykker](#), [Statens vegvesen, Temaanalyse av sykkelulykker 2005-2012](#), [TØI-rapport om elsykler 2018: Sykkelskader i Oslo 2014, Oslo Skadelegevakt](#)

Type ulykker

Eneulykker dominerer, men høyere risiko for å bli drept i kollisjoner

Eneulykker

- Bråbremseser
- Sklir og velter
- Foretar unnamanøver for å unngå kollisjon
- Utforkjøring

Kollisjoner (m bil, tunge kjøretøyer, syklist, fotgjenger mm)

- Syklister og bilførere ikke oppmerksomme på hverandre
- Kryssende kjøreretninger
- Høyresvinger og blindsoner
- Bildører

Noen utfordringer på veien...

[«Tungt møter mykt», Statens Vegvesen, 2018](#)

1 av 3 sykkelulykker med dødelig utgang i Norge, skjer i møte med et tunge kjøretøy. Dette er blant de høyeste tallene i Europa

Pokorny et al., 2018

Tunge kjøretøy [Blindsone](#)

Gateparkering [Bildører](#)

Utforming av kryss, forbikjøringer, trikkeskinner, sikt, møteulykker, påkjøring bakfra

Sykkelskader

- **Lite alvorlige skader** utgjør den største andelen (TØI, 2005)
- **Lette-moderate skader** hovedvekt av skadene er (Melhus, 2014)
- **Armer og ben** de vanligste skadene
- **Nakkeskader** (Melhus, 2014)
- **Hodeskader** – overrepresentert blant de mest alvorlige ulykkene og de fleste syklistene som er drept i alvorlige ulykker har hodeskader (TØI, 2017)
Svensk studie: 82% av alle syklistere som døde i trafikkulykke hadde hodeskader

TØI 2017:

- **Eldre:** Hoftebrudd
- **Yngre:** Brudd i armer og håndledd
- **Skader i overkropp:** Mest typisk i ulykker truffet av kjøretøy fra siden

Barn: Sykkelstyreskader – potensielt svært alvorlige skader. Analyse av sykkestyreskader over en 20 års periode. Ingen dødelighet. Konservativ behandling, med nøye monitorering, på intensivavdeling. [Joseph J Lopez, Min Li Xu1, and Gustavo Stringel, 2017](#)

Hjelm – venn eller fiende?

Omdiskutert tema... – «for eller i mot»

Fakta:

- Påvist beskyttende effekt på hode- og ansiktsskader
- Størst beskyttende effekt mot alvorlige hodeskader
- Nakkeskader – ingen sikker sammenheng om hjelmen har beskyttende effekt
- Potensialet for å redusere skade er størst i eneulykkene

[Statens vegvesen, Temaanalyse av sykkelulykker 2005-2012:](#)

- 65 % av de drepte syklistene hadde ikke brukt hjelm
- Over halvparten av disse kunne sannsynlig ha overlevd dersom hjelm ble brukt

[Høye, 2018 \(Accident Analysis & Prevention\)](#)

- Metaanalyse 55 studier (1989-2017)
- Sykkelhjelmer reduserer risiko for alvorlige hodeskader med 60%
- Effekten av sykkelhjelmer er størst i eneulykker

Avslutningsvis.... Vet vi nok?

Antall drepte og skadde syklister i trafikken er økende

Egenskaper hos syklist

Type ulykker

Hjelm beskyttende effekt

Vet lite om syklene som er involvert

Egenskaper ved atferd

Type farer

Underrapportering er velkjent problem!

De fleste syklistene som er drept i alvorlige ulykker har hodeskader

Noen sykkeltyper hyppigere involvert

Lite alvorlige skader utgjør største andel

NASJONAL KOMPETANSETJENESTE for TRAUMATOLOGI

MINNESTED: En sykkel som er malt helt hvit står parkert i Operagata mens trafikken suser forbi. På benken ligger det blomster og kort, hvor noen har skrevet om den 38 år gamle syklisten som døde i møte med en lastebil for to uker siden.

FOTO: KARI LIE / NRK

[NRK Østlandssendingen, sept 2018](#)

Takk for oppmerksomheten

www.traumatologi.no